

OPONENTSKÝ POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE

Název práce: **Vztah vybraných somatických a motorických ukazatelů k posturální stabilitě u dětí mladšího školního věku**

Autorka: Mgr. Lenka Černá

Školitel: prof. Ing. Václav Bunc, CSc.

Oponent: doc. PaedDr. Aleš Suchomel, Ph.D.

Disertační práce má 133 stran, 7 kapitol, 37 tabulek, 9 obrázků, 145 bibliografických citací a 6 příloh. Cílem disertační práce je popsat změny vybraných parametrů posturální stability, které souvisejí s věkem a pohlavím dětí mladšího věku, a zjistit vztah vybraných somatických a motorických ukazatelů k posturální stabilitě u dětí mladšího školního věku.

Obsahová stránka předložené práce:

Disertace se zabývá aktuální problematikou posturální stability, která zaznamenává v současné době značný rozvoj. V úvodních kapitolách zaměřených na přehled poznatků autorka prokazuje rozsáhlý teoretický přehled v dané problematice. Práce se opírá o široké literární zázemí, soupis obsahuje 145 citací včetně řady cizojazyčných zdrojů.

V teoretické části autorka popisuje a přehledně vymezuje základní pojmy a popis řídících procesů vztahujících se k posturální stabilitě a rovnováze, charakteristiku senzorických systémů, vývoj posturální stability v průběhu ontogeneze, hodnocení posturální kontroly a rovnováhy a charakteristiku mladšího školního věku.

V následné výzkumné části autorka popisuje přípravu, realizaci a výsledky empirického šetření zaměřeného na změny vybraných parametrů posturální stability v mladším školním věku a na vztah vybraných somatických parametrů, motorických ukazatelů a pohybového režimu k posturální stabilitě. Výsledky jsou zpracovány podrobným způsobem. Vzhledem ke stanoveným hypotézám se v některých případech až nabízí otázka na nezbytnost zvolených postupů, např. při dělení skupin podle výsledků motorických testů. V diskusi pozitivně hodnotím snahu autorky o porovnání naměřených výsledků s poznatky ze zahraniční literatury a zejména snahu o teoretické vysvětlení získaných dat. Vhodná jsou praktická doporučení pro další výzkumy posturální stability.

Po obsahové stránce mám k disertační práci následující připomínky:

- souhrn a dále: označení index tělesné plnosti se v češtině používá pro tzv. Röhrerův index, pro BMI je běžně používaný pojem index tělesné hmotnosti;
- obsah: otázkou je zařazení podkapitoly 2.5 na konec teoretické části, tato část by měla končit specifickou problematikou související s cíli práce;
- úvod: pojmy výška a hmotnost jsou přesněji zadefinovány jako tělesná výška a tělesná hmotnost, mezi faktory ovlivňující motorickou výkonnost dětí zde nejsou zahrnuty biologický věk a dědičnost;
- kap. 2.4.2: nedostatečné zadefinování pojmu spolehlivost x reliabilita x stabilita? (s. 40);
- kap. 2.5.1-2.5.4: velké překvapení jsou pro mě odkazy na článek Suchomel (2002), které v řadě případů nepocházejí z této publikace týkající se somatotypů, ale z jiných publikací (Suchomel 2003, 2004 nebo 2006) - navíc textu v těchto publikacích se velmi blíží některé citace zahraničních autorů – otázka převzatých citací?;
- kap 3.1.2: hypotézy jsou stanoveny obecně a nejsou konkretizovány z hlediska věcné významnosti předpokládaných rozdílů; vzhledem ke stanovenému cíli práce a jejímu názvu bych předpokládal stanovení hypotézy (popř. hypotéz) ke vztahům vybraných somatických a motorických ukazatelů k posturální stabilitě u dětí mladšího školního věku;
- kap. 3.2.2: interpretace výsledků práce i možnosti statistického zpracování jsou výrazně ovlivněny relativně malými soubory v kategoriích podle věku a pohlaví (n = 10-24 jedinců), což autorka v práci správně konstatuje;
- kap. 3.2.3: vzhledem k současným možnostem kinantropologického výzkumu se mi zdá zvolená metoda zjišťování úrovně mimoškolní pohybové aktivity na samé hranici použitelnosti na úrovni disertační práce (navíc problematické u dětí od 7 let věku);
- kap. 3.2.5: zde schází vysvětlení proč je používána pouze hladina významnosti 5 % a proč je za věcně významný rozdíl považována diference 1,5 násobku směrodatné odchylky a kde je tento rozdíl v práci prakticky používán, otázkou je použití Pearsonova koeficientu u nenormálně rozložených dat;
- kap. 3.3.4: vyhodnocení pohybového režimu v minutách je diskutabilní vzhledem k použité metodě, překvapující je zjištění o nárůstu pohybové aktivity od 7 do 11 let věku, které je v určitém rozporu s publikovanými poznatky o poklesu zejména spontánní pohybové aktivity u dětí v tomto věku – zde je pravděpodobně problém ve zvolené metodice zachycující pouze organizovanou pohybovou aktivitu (ne celkovou úroveň pohybové aktivity) a malých souborech osob;

- výsledky celkově: při posuzování významnosti rozdílu naměřených dat by se nejprve měla posoudit věcná významnost, vzhledem k průřezovému charakteru šetření je otázkou využití spojnicových grafů pro znázornění získaných výsledků a aplikace koeficientů determinace u takto malých souborů; vzhledem k metodice výzkumu je problematické používání pojmu vliv, spíše jde o vztahy mezi proměnnými;
- kap. 3.3.10: v tabulkách 34-36 nejsou uvedeny počty dětí v jednotlivých skupinách;
- závěry: kapitola by měla obsahovat jednoznačný závěr ke stanoveným hypotézám;
- seznam zkratk by bylo vhodnější umístit před vlastní text práce.

Formální stránka předložené práce:

Práce je precizně zpracována po formální a stylistické stránce. Její úroveň výrazně nesnižují určité formální nedostatky:

- tečky za číslem kapitol; drobné nepřesnosti v citacích literatury (např. s. 17); chyby v mezerách při psaní procentových hodnot v celé práci; chyba v číslování tabulek – 2x tabulka 11, naopak chybí tabulka 16, přehozena tabulka 12; chyby ve velkých písmenech, např. Laboratoř Sportovní Motoriky (s. 63);
- chyby v seznamu literatury oproti ČSN ISO 690: nestejná forma citování ročníků a čísel u časopisů; chybějící vydání u monografií; nepřesné řazení prací od stejného autora; drobné překlipy, např. Kinetcs; velká písmena v anglických názvech ano i ne;
- vzhledem k rozsahu použité literatury je překvapující absence internetových zdrojů, které jsou významným zdrojem odborných poznatků v současné době.

Celkové hodnocení práce:

Disertační práce řeší aktuální téma. Předloženým spisem autorka prokázala znalost problematiky a prokázala schopnost syntetizovat publikované poznatky. V rámci empirického šetření přispěla k rozšíření poznatků o vybraných parametrech posturální stability. Vytvořila vhodný výchozí materiál pro reprezentativní sledování uvedené problematiky. Po formální stránce je disertační práce zpracována na velmi dobré úrovni.

Přes uvedené obsahové a drobné formální nedostatky závěrem konstatuji, že **předložená práce splňuje nároky disertace podle Řádu DS a doporučuji ji k obhajobě.**